
Публикуван на: 10-05-2008

Източник: [Портал Европа](#)

Добрин Станев, студент по Европеистика в СУ - втори курс, получи поощрение в конкурса за младежко есе "Европа=" на Портал ЕВРОПА, резултатите от който вече обявихме [тук](#).

Завършил съм частна английска гимназия "Меридиан 22". В момента съм студент по Европеистика в Софийския университет, втори курс. Миналата година бях сред победителите в конкурса за НАТО "Challenges and threats for the security in the 21st century. What role to NATO?", организиран от Дипломатическия институт към МВнР. Освен това бях и сред четиримата спечелили конкурса "Ако бях български евродепутат...", организиран от същата институция в навечерието на първите избори в България за членове на Европейския парламент. Поддържам свой собствен блог, посветен на европейската интеграция [eutopia.blog.bg](#). Участвам в проект за създаване на университетско електронно издание на европейска тематика. Описвам себе си като евроентузиаст.

Ако можехме да си представим Европа като картина или фотография, какво щеше да бъде изобразено на нея?

Ако можехме да прочетем Европа като роман, за какво би разказвал сюжетът му?

Ако можехме да чуем Европа като музика, какви емоции би предизвикала?

Коя е единствената метафора в хилядолетната съкровищница на европейската култура, която да възплъщава идеята за Европа? През 1985 г. държавните глави на страните-членки на Европейската общност избират преработената от Херберт фон Караян версия на Бетховеновата "Ода на радостта" за химн на Европа. Той изразява стремежът към Свобода, Мир и Солидарност, който стои в основата на европейското обединение. Но текстът на Фридрих Шилер към музиката казва и друго: "Alle Menschen werden Brüder" (всички хора братя стават). Посланието надхвърля малкия ни континент. То е универсално. Въпросът: "Какво е Европа?" остава.

Европа не е географско понятие. Кой може да каже: "От тази страна на дадена река живеят европейци, а от другата - азиатци". Възможно ли е някакъв произволен планински хребет да направи хората категориално различни? Европа не е географско понятие. Европа е състояние на духа. Можеш да го усетиш, както в Андалусия, така и в Долна Саксония. Можеш да го почувстваш, както на Piazza di Spagna в Рим, така и на Trafalgar square в Лондон. Трудно е да го опишеш, да зададеш конкретни параметри на това какво е европейско, защото Европа е синоним на

многообразието, неповторим сбор от уникалности. И все пак европейците споделят много в културно отношение. Неоспоримо влияние за формирането на този невидим културен фундамент оказват: Гръко-римското наследство, разпространението на християнството, утвърждаването на човека като ценност през ренесанса, критическият разум от епохата на просвещението и т.н. Културното развитие на европейските държави наподобява различни музикални вариации, в които слушателят може да открие деликатно загатнатата тема.

Зората на западноевропейската модерност ражда пазарната икономика и либералната демокрация. Просвещението дава тласък на големите политически проекти, променили целия свят. Революциите разпространяват идеологиите. Европа на XIX век даде на света системата от национални държави. Тази система видя своя имперски възход и човекоунищожително падение по време на световните войни. Европа от втората половина на XX век започна да изгражда своята постмодерна алтернатива. Алтернатива на самата себе си. Европейската интеграция не е враждебното дебнене на националните държавите, всяка представляваща един космос сама по себе си. Умелото политическо лавиране за запазване баланса на силите е заменено със сливането на силите. Сливането на инструментите за производство на сила: въгледобива и черната металургия между най-големите врагове на континента си постави за цел да направи войната между Франция и Германия не само немислима, но и физически невъзможна. Това е началото на историята на европейската интеграция.

Предлагам да разгледаме две тези на двама изключителни политици. В увода на известната си реч пред Европейския колеж в Брюж от 1988г. Маргарет Тачър казва: „Европа не е рожба на Римския договор.“

Архитектът на европейското обединение Жан Моне твърди: „Европа никога не е съществувала. Тя трябваше да бъде създадена.“

Европа наистина не е рожба на Римския договор, но европейската интеграция е!

И ако трябва да сме по-точни, истинското, „революционното“ начало е 6 години по-рано, когато през 1951г. следвоенните проекти за мир и обединение придобиват безпрецедентна институционална форма. Това е Европейската общност за въглища и стомана. Тогава започва изграждането на една нова Европа. Европейската интеграция няма нито световен, нито исторически аналог. Страните основателки доброволно жертват част от „свещения“ за националната държава суверенитет в полза на наднационалната институция, за да спечелят всички заедно като общност. Това не е игра с нулев резултат, както е било досега. За да спечели Франция не е нужно губеща да е Германия или обратното. Печалбата не се измерва със сила, международен престиж или политическа хегемония. Тя има конкретни икономически измерения.

Европейската интеграция е бавен процес, който се извървява на „малки стъпки“. Той избягва да прогнозира абстрактната политическа завършеност. Не си поставя крайна цел, а се съсредоточава върху конкретни практически задачи, които логически следват една след друга: да обедини производството на въглища, после на атомна енергия, да отвори националните пазари в единен европейски пазар и т.н.

Тези функционални сфери придават на проекта за обединение един твърде технически облик.

Интеграцията се води „отгоре“, от елитите, от технократите, от еврократите. Процесът не е гладък, а съвместяването на различни интереси е трудно и често се свежда до търсенето на най-малък общ знаменател. Дейностите са забулени от неразбираемия за обикновените граждани европейски правопорядък и институционален еврожаргон. Самото естество и процедурна сложност на обединението създава пропаст между гражданите и европейските институции. Когато човек не разбира нещо, той не може да му има доверие. В центъра на Европейския съюз стои вътрешният пазар и цялата система по регулирането му.

Жак Делор, един от най-изтъкнатите председатели на Европейската комисия, казва: „Човек не може да се влюби в единен пазар.“ В Европейския съюз няма естетика. Той се подчинява на функционалността и ефективността. Ефективността е залегнала и в един от основните принципи на ЕС - принципа на субсидиарност, според който на общностно ниво трябва да се вземат мерки само ако конкретния проблем може да се разреши по-добре на наднационално (общностно) ниво, отколкото на национално. „Успехът на Европейския съюз не е свръхдържава, а съюзът от държави, които упражняват своя суверенитет в рамките на една общностна система навсякъде там, където националната държава не може да постигне достатъчно.“ (Ферхойген) В епохата на глобализацията отделната държава става все по-незначителна на фона на целия останал свят, с който тя се конкурира. Глобализация е синоним на конкуренция, конкуренция на световно равнище. Дори най-големите европейски държави бледнеят по мащаби в сравнение със САЩ, Китай и Индия. За да можем да отговорим на предизвикателствата на утрешния ден ни е нужна по-голяма сплотеност и истински общи действия.

Европейските граждани желаят да видят една по-силно ангажирана в световните дела Европа. Общата външна политика трябва да стане действаща реалност.

ЕС не е международна организация. В никоя международна организация решения не могат да бъдат вземани въпреки суверенната воля на държавите, докато в ЕС страните-членки доброволно се съгласяват на тази възможност.

По много неща ЕС се различава и от националната държава. Лисабонският договор премахна националистичните залитания на провалилата се конституция (формалното приемане на флаг, девиз, химн, както и създаването на европейски външен министър.) Няма такова нещо като европейско правителство, няма и „европейска опозиция“.

Европейският парламент, който безспорно е институцията, израснала най-много за 50-годишното си съществуване, няма законодателните правомощия, които имат националните парламенти.

Националните държави са предоставили компетентност на съюза действа само в определени сфери.

Бих искал да насоча вниманието си не към институционалните различия, а към духовните.

ЕС не притежава тази емоционална спойка присъща на националните държави и техните институции. ЕС не успява да вдъхнови гражданите и да създаде европейско публично пространство.

Малцинство са тези хора, които спонтанно се идентифицират като европейци. Институциите изглеждат далечни. „Брюксел“ се превръща в нарицателно за европейската бюрокрация. Нещата се случват някъде там далече от нас. Това не е така. Всеки народен представител в национален парламент, след лисабонската ревизия, ще е въввлечен в още по-сложния процес на вземане на решения и европейско нормотворчество. Всеки министър, дори всеки кмет е не само национален политик, той участва пряко или косвено в общностния политически процес.

Отделният гражданин на националната държава паралелно може да се възползва и от своето европейско гражданство, което не заменя националното, а го допълва с нови права. След като влезе в сила Договорът за реформа, Хартата за основните права ще стане правнообвързващ текст. Всички ние сме Европа. Новият договор се обръща директно към гражданите. 1 000 000 европейци могат да съставят петиция, с която да подканят Комисията към определено действие. Но има още какво да се направи. В момента една от най-ресурсоемките общностни политики е политиката на сближаване. Тя е насочена към намаляване на социално-икономическите различия между по-богатите и по-бедните страни и региони. В по-широк смисъл сближаването трябва да обхваща самите граждани на отделните държави. Ние сме различни, но не трябва да бъдем чужди един за друг.

Към края на живота си Моне стига до следното заключение: „Ако можех да започна европейското обединение отначало, щях да избира културата“. Обвързването на икономиките направи държавите взаимозависими. От друга страна техническият характер на обединението го откъсна от сърцата на хората. Културата е важна, тя създава идентичност. Но ценността на европейската култура се състои не в еднаквостта, а в различието. Европейците са обединени в многообразието си.

На 9 май авторитетното [жури на конкурса за младежко есе „Европа е равно на...“](#) обяви победителите, избрани сред тежка селекция от над 30 участници. Конкурсът за младежко есе на тема „Европа е равно на...“ започна на 24 март и за близо месец привлече вниманието на много ученици и студенти на възраст от 13 до 24 години. Конкурсът бе организиран от Портал Европа и Центъра за модернизиране на политики като част от инициативата „Говори с Европа“. Жури в състав евродепутатът Кристиан Вигенин /ПЕС-БСП/, заместник-председателят на Народното събрание проф. Любен Корнезов, преподавателят в Катедра „Европеистика“ в СУ доц. д-р Нели Огнянова, журналистът от Програма „Хоризонт“ на БНР Никола Миладинов и директорът на Европейски институт Юлиана Николова оцениха есетата на участниците.

□□□□□ □□□□□ □□□□□

□□□□ □□□□□□□□

□□□□□

□□□□ □□□□□□□□ Конкурсите са част от „Говори с Европа“ – инициатива по План Д за демокрация, диалог и дебат на Европейската комисия. „Говори с Европа“ се реализира от Центъра за модернизиране на политики и Портал ЕВРОПА.